

Speech Sven Gatz

Minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel

Voorstelling jaarverslag Kinderrechtencommissariaat 2017-2018

Brussel, woensdag 21 november 2018

Voorzitter, collega's, dames en heren,

- Eerst en vooral mijn dank aan Bruno om me uit te nodigen te reageren op het nieuwe jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat
- Ik feliciteer het KRC graag voor dit jaarverslag en ook voor zijn twintigste verjaardag. Kind in alle staten was een pracht van een viering. Ik was blij dat ik er bij kon zijn.
- Het jaarverslag draagt ook deze keer een sprekende titel: hoe rekbaar is het kind?
- Hiermee raken we de kern van kinderrechten en bij uitbreiding ook van mensenrechten, naar mijn mening. Mensen zijn kwetsbaar en als politicus wil ik bij uitstek een werk maken van een menswaardig, een menswaardiger beleid vanuit de bevoegdheden die ik heb als minister op Vlaams niveau, cultuur, jeugd, media en Brussel.
- Kinderen zijn bij uitstek kwetsbare mensen. 'Kinderen zijn kwetsbaar spul. Volwassenen zijn gelijmde kinderen.' Zo begint het jaarverslag met een sterk citaat van Johan Anthierens, een van mijn geliefde auteurs.
- We hebben al sedert 1989 een zeer duidelijke standaard met het Kinderrechtenverdrag. We hebben dit zeer snel goedgekeurd, bij decreet van 15 mei 1991. Ook de andere Belgische overheden zijn snel gevolgd.

Op Vlaams niveau zijn we dan snel overgegaan tot de verdere toepassing. Enerzijds met de oprichting van het Kinderrechtencommissariaat bij het Vlaams Parlement. En anderzijds met de aanduiding van een coördinerend minister kinderrechten binnen de regering en aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid binnen de administraties.

- We zien nu echter dat kinderrechten en mensenrechten onder druk komen. Ze worden gepercipieerd als iets dat van boven af wordt opgelegd terwijl deze verdragen vaak, zo niet steeds, het resultaat zijn van lange en uitgebreide, vaak moeizame, onderhandelingen. Voor het Kinderrechtenverdrag was het niet anders.
- Voor mij is het kinderrechtenverdrag, en ook de andere mensenrechtenverdragen natuurlijk, een belangrijk ethisch en juridisch kader, dat bijdraagt aan het kindvriendelijker maken van onze samenleving. Juist door rekening te houden met de kwetsbaarheid van kinderen zal onze samenleving evolueren naar een echte menswaardige samenleving. We zijn immers allemaal kind geweest. Laat ons dat niet vergeten.
- Graag verwijs ik hier naar een goed voorbeeld op het lokale niveau. De interne staatshervorming waarbij de planlast van de gemeenten werd afgeschaft, beoogde de verantwoordelijkheid voor het lokale beleid bij het lokale niveau te leggen. De valkuil van beleid is dat er teveel top-down gewerkt wordt.
- De uitreiking van het label kindvriendelijke steden en gemeenten, ondertussen aan 24 lokale besturen, en het netwerk kindvriendelijke steden en gemeenten zorgt voor de verzameling van heel wat kennis en ervaring vanuit de praktijk van de toepassing van het

Kinderrechtenverdrag op het lokale niveau. Want dat is het niveau dat er echt toe doet voor kinderen en jongeren, omdat het ook het meest tastbaar is voor hen.

- Zo werkt het departement Cultuur, Jeugd en Media, met de medewerking van stakeholders allerhande, aan de voorbereiding van het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan van de volgende regering. Met deze regering hebben we beslist, na evaluatie en bespreking met het parlement en andere betrokkenen, dat het JKP meer gefocust moet zijn en zich dan ook moet beperken tot 5 sectoroverschrijdende projecten die het verschil moeten maken voor kinderen en jongeren.
- Tegelijkertijd hebben we beslist om de overkoepelende reflectiegroep Jeugd- en Kinderrechtenbeleid te verankeren én om een verticaal overleg in te voeren. Dit verticaal overleg zal een overleg zijn waarbij iedere minister in overleg gaat met het Kinderrechtencommissariaat, de Vlaamse Jeugdraad en andere relevante partners in het kader van de beleidsnota en beleidsbrieven, wat garandeert dat het beleid van iedere minister afgestemd wordt op de noden en belangen van kinderen en jongeren.
- Het kinderrechtenverdrag biedt met de vier grote principes een baken voor een kindvriendelijk beleid. Het belang van het kind is een eerste principe, dat evident lijkt tot het op concretiseren aankomt. Vandaar organiseerden we eind 2014 een Europese Conferentie om daar vat op te krijgen. Dat resulteerde in een publicatie van de Raad van Europa, de Europese instelling bij uitstek op het vlak van mensenrechten.
- Non-discriminatie geef ik in samenwerking met de jeugdsector heel concreet vorm in het Masterplan Diversiteit in/ en het Jeugdwerk.

- Het derde principe, het recht op leven, overleven en ontwikkeling werken we bijvoorbeeld in het kader van het actieplan ter bescherming en bevordering van de fysieke, psychische en seksuele integriteit van de minderjarige in de sectoren jeugdhulp en kinderopvang, onderwijs, jeugd en sport.
- Participatie geven we dan weer vorm door middel van de bijvoorbeeld de betrokkenheid van de sector en jongeren bij het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan. Beleidsparticipatie van kinderen op het Vlaamse niveau is geen vanzelfsprekende aangelegenheid. Daartoe sloot het departement een overeenkomst met KEKI, het Kenniscentrum Kinderrechten, om op een co-creatieve wijze een tool te ontwikkelen die beleidsmakers ondersteunt.
- Ik herinner verder graag aan de uitreiking van de kinderrechtenprijs, afgelopen weekend. Dat is een prijs voor organisaties of verenigingen met kinderen en jongeren in Vlaanderen en Brussel, die aandacht hebben voor kinderrechten. Een mooi initiatief om de kinderrechten in de kijker te zetten. 25 organisaties waren kandidaat. Ze werden beoordeeld door 50 jongerenambassadeurs. Vijf organisaties gingen naar de finale: de Vlaamse Scholierenkoepel, Habbekrats vzw, Missing You vzw, Donderkinderen België vzw en Saying Goodbye vzw. Op 17 november reikte de jury de prijs uit aan Habbekrats.
- Een ander vermeldenswaard voorbeeld op het vlak van participatie is de wijze waarop de NCRK, de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, kinderen en minderjarigen betrokken heeft bij de ontwikkeling van specifieke vragenlijsten bij kinderen in migratie en jongeren uit gemeenschapsinstellingen. Kinderen en jongeren werden niet alleen bevraagd maar kregen ook het resultaat te zien, en dat is belangrijk!

- Eind januari wordt een belangrijk momentum voor België en Vlaanderen. Op 24-25 januari 2019 verwacht ik het VN-Comité voor de Rechten van het Kind België voor een zogenaamde constructieve dialoog over de naleving van het Kinderrechtenverdrag door België.
- Onder coördinatie van de NCRK hebben we net geantwoord op de knelpunten die door het Comité werden aangereikt, de zogenaamde 'list of issues'. De dialoog zal vervolgens aanleiding geven tot 'concluding observations'. Deze beloven belangrijke bakens te worden voor het beleid van de nieuwe regeringen in dit land. Voor Vlaanderen bepaalt het decreet op het jeugd- en kinderrechtenbeleid alleszins dat deze moeten meegenomen worden in het volgende JKP.
- U merkt dat er veel in beweging is gekomen. Dat is in grote mate te danken aan het Kinderrechtencommissariaat, de Kinderrechtencommissaris en zijn medewerkers. Proficiat en dank u voor die jarenlange inzet!